

Tjelearkivet har fået ny leder

Læs om det inde i bladet

Medlemsblad nr. 1, 24. årgang nr. 2017

Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening

Bestyrelsen efter generalforsamling 24.2. 2016

Navn, tlf., adr., mail:

Funktion:

Karsten Sørensen, 86653164
Vestergade 8, 8830 Tjele
karsten@orumnet.dk

Formand

Birthe Dalsgaard 98 54 41 71
Skibdalvej 1, 8830 Tjele
bir.dalsgaard@gmail.com

Næstformand

Knud Østergaard 86 65 20 79
Vibevej 8, 8830 Tjele
knud-vibevej@orumnet.dk

Kasserer

Jørgen Dalager 86 69 90 96
Vråvej 24, 8830 Tjele
nederskov@dalager.com

Redaktør – Tjele på tværs

Irma Therkildsen 26550876
Hovedgaden 41, 8830 Tjele
irma.therkildsen@live.dk

Sekretær

Jytte Bjørn 86 69 01 12
Catrinevej 15, 8830 Tjele
jyttebjorn@dlgmail.dk

Medlem

Nette Hunsballe, 86652065
Egelundsparken 22. 8830 Tjele
nette.hunsballe@hotmail.com

Medlem

Turi Thomsen
Bente Stougaard Jensen
Svend Haakon Jensen
Børge Kronborg
Jan Dalsgaard Johannesen

Suppleant
Suppleant
Revisor
Revisor
Revisor-suppleant

Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv

Tjelevej 8 - Ørum - 8830 Tjele

tlf. 87 25 02 82

e-mail: info@tjelearkivet.dk

www.tjelearkivet.dk

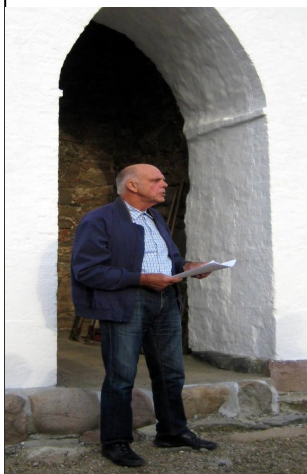
Åbent hver mandag kl. 14 – 17.
(Ferielukket i juli måned)

**Arkivet er lukket i
februar på grund af
ombygning**

Siden sidst

Løvel Kirke var den sidste i rækken af Tjele-

egnens 14 af slagsen. Endnu en god og velbesøgt aften, hvor Kaj Jensen kunne fortælle om såvel kirkens som kirkegårdens historie. Her blev også berørt den historie, som er anledning til den lille artikel side 6 om Løvels forsøg på at få alle til at yde og ikke blot nyde.

Da vi plejer at besøge to kirker, var det jo yderst heldigt,

at **Mindelunden** i Lø-

vel ligger lige i byens centrum. Her var det Karsten Yding Rasmussen, der som repræsentant for Løvels lokalhistoriske gruppe kunne berette om såvel stenene for Løvelkredsens valgte på Tinge som historien om "Arne Dalsgaards" springvand. Kaffen blev drukket og anekdoter om byen serveret. En rigtig hyggelig atmosfære. Det var her købmand Erling berettede om sin tid som lyslukker. (side 6)

Foredrag om udvandring

Godt 10% af den danske befolkning udvandrede i sidste del af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet. Det betyder, at så godt som alle har slægtninge, der udvandrede. Også her på Tjele-egnen er der mange, der har hørt om eller har konkrete fortællinger om familiemedlemmer, der tog af sted. Det viser sig dog, at netop Tjele-egnen er et af de områder i Danmark, der har haft relativt få udvandrere i den nævnte periode. Det slog udvandrerforsker – tidligere stadsarkivar og leder af Udvandrerarkivet i Ålborg – fast i foredraget om udvandrere, der blev afholdt i Tjeleegnens Lokalhistoriske Forenings regi d. 3/12 2016. Men selvom det for vores egne vedkommende kun drejer sig om 2%, så hindrer dette ikke, at udvandringen har sat sig i folkesjælen. Arrangementet havde med 92 deltagere påkaldt sig stor inte-

resse. Spørgsmål i pauser, under foredraget og efterfølgende viser også, at mange fremmødte var nysgerrige efter at komme dybere ned i stoffet. Foredraget fulgte to spor. For det første pegede

Henning Bender er i gang med at forklare årsagerne til den danske udvandring på mødet om udvandringen fra Tjele-egnen d. 3/11 –2016 i Tjelehallen

Henning Bender på, hvilke hovedkilder der findes til den danske udvandrerhistorie og bidrog dermed til at give nøglen til, at den enkelte selv kan finde frem til sin families historie. For det andet tog han os med i udvandrernes fodspor fra Danmark til deres bestemmelsessteder i fx USA, hvor langt de fleste danske udvandrere - også folk fra Tjele-egnen rejste til.

Tjele Centeret

Kilder til udvandrerhistorien

Hovedkilden til den danske udvandring efter 1868 – og herunder også udvandringen fra Tjeleegnen – er København Politis registrering af danske udvandrere. Den letteste indgang til oplysninger herfra er Det danske Udvandrerarkiv, som Henning Bender som arkivleder selv tog initiativ til at oprette. Dette arkiv bygger netop på Københavns Politi, se udvandrerarkivet.dk.

I 1868 kom der en lov, der påbød, at lokale udvandremyndigheder skulle indberette udvandrin-

ger til Københavns Politi. Københavns Politis registreringer blev derfor centrale for bevaring af viden om udvandrere for eftertiden, og oplysninger om udvandring fra Danmark blev efter 1868 også mere sikre. Bender medbragte til foredraget et udtræk fra Udvandrerarkivet af udvandrere fra Tjeleegnen i perioden 1868-1910 fra denne liste. Her ses hvem udvandrere (køn, alder og arbejdsstilling), fra hvilke sogne, de udrejste fra, hvornår de rejste og til hvilken destination. Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv har i revideret form lagt denne liste ud på sin hjemmeside, se her:

Efter oprettelse af direkte forbindelse mellem København og New York udrejste de fleste danske udvandrere – og således også Tjele-boere - fra Larsens Plads i København. Herover: Maleri af Edvard Petersen, "Larsens Plads" (1890), ARos

www.tjelearkivet.dk.

Hvad angår udvandrerens senere færden, fx i USA, henviste Bender til de amerikanske folketællinger.

I udvandrerens fodspor

I perioden fra 1868 til 19010 udvandrede 227.195 fra Danmark til oversøiske lande, heraf 9 ud af 10 tog til USA.

"Frihed, Gud og Guld" var ifølge Bender de tre hovedårsager til udvandring. I midten af 1800-tallet var det især de religiøse, der dominerede. Det var her, at fx de store grupper af mormoner udvandrede. Senere - fra i sidste del af 1800-tallet og frem - udvandrede folk især for at forbedre deres økonomiske forhold og for at opnå større frihed.

Det vides, at mange udvandrere i starten blev snydt af deres agenter. I 1868-loven blev det bestemt, at agenter skulle autoriseres, og de rejsendes billetter blev kopie-

ret med henblik på at sikre, at de også fik, hvad de havde købt.

Fra 1879 og frem oprettedes en fast, direkte linje – Amerikas-linjen Thingvalla - fra Larsens Plads i København til New York, og på trods af mange beretninger om hård behandling af de rejsende, skibsforlis og afvisning af de udvandrede på Ellis Island eller på Castle Garden kom langt de fleste frem til bestemmelsesstedet. Union Pacific - det nye amerikanske jern-

banekompagni - solgte billig jord. Som mange andre danskere slog Tjele-boerne sig især ned i midt vestlige stater som Utah, Iowa, Nebraska, Wisconsin og Minnesota. En lang række steder i USA har stadig i dag har danske navne (fx Askov i Minnesota, Solvang i Californien og Dannebrog og Dannevirke i Nebraska), danske skikke (medisterpølse og æbleskiver), danske kirkesamfund (bygget på grundtvigianisme eller indre mission) eller dansk faglig viden. Fx rejste omkring 4000 danske mejerister til Wisconsin. De danske mejerister har i høj grad været med til at præge mejeridriften her helt op til i dag.

Det var i betydeligt højere grad unge mænd end kvinder, der udvandrede. Udvandrede kom både fra land og by og de spændte vidt, hvad angår erhverv. Det var sjældent de allerfattigste,

der rejste, da det krævede penge at rejse.

Der er i dag ca. 1.4 millioner efterkommerne af danskere i USA, og efterkommerne af danskerne i USA udgør for de flestes vedkommende i dag en del af den amerikanske middelklasse.

Foredraget bidrog således til, at vi som tilhørere blev en del klogere på danske udvandreres historie og på udvandrere fra Tjele-egnen, og det er ikke mindst vigtigt: Vi fik nogle konkrete redskaber med til at søge egne udvandrerfamilies historie med os.

Birthe Dalsgaard

Vinge Mølle

Tirsdag den 15. august

er der sensommerudflugt til Vinge Mølle. Efter sidste års besøg ved Vorning Mølle, bevæger vi os ad Holmevej videre mod Vinge Mølle, som er den næste i rækken af påtænkte møllebesøg. Disse to møllebesøg ligger i en naturlig forlængelse af hinanden, da de historisk er knyttet til hinanden. Vinge Mølle blev opført i 1683 på den nuværende lokalitet, og er således knap 150 år yngre end Vorning Mølle. Nuværende ejere, Elisabeth og Hans Tage Lund, vil delagtiggøre os i Møllens historie og måske farvelægge den med finurlige anekdoter. (Læs i Tjele på Langs 2014) I 1983 blev Vinge Møllemed dam med omgivende arealer fredet med det sigte, at bevare områdets biotopvariation m.v. Vi har været så heldige, at få biolog Mette Hesselholt Henne Hansen til at fortælle om biodiversiteten ved denne skønne oase, som dalstrøget med tilhørende vandløb og møllemed dam indeholder. Glæd jer!

Vel mødt ved Vinge Mølle, Holmevej 24, 8830 Tjele, Kl. 19.00

Den medbragte kaffe nydes på gårdspladsen.

Entré: 30 kr. -

Alle er hjertelig velkommen.

Kommende Arrangementer

Generalforsamling 22. feb. 2017

Se side 11

Meld din nabo ind i foreningen og tag hende med.

Besøg på Sødal (Kun for medlemmer)

Tirsdag den 9. maj kl. 19.00

Birthe og Gert har åbnet deres hjem for os.

Efter en tur i stald (gamle traktorer), lade og have, går vi i det gamle stuehus og kælder fra ca. 1600.

Senere får vi at se, hvordan Birthe og Gert har indrettet sig i hovedbygningen fra 1860.

Vi slutter i folkestuen, hvor vi får et glas vin eller vand og lidt snacks. Jørgen Dalager viser billeder og fortæller om gårdens historie, og værtparret supplerer om nutiden.

Deltagerbetaling 50 kr..

Max. 40 medlemmer. Først til mølle .....

tel. 86699096

Afsked med arkivledere den 17. jan.

Stående - de to formænd for henholdsvis Tjelearkivet (Knud Østergaard) og Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening (Karsten Sørensen)

Kan man nyde, hvis ikke man vil yde?

Et par eksempler på, hvordan man i Løvel forsøgte at undgå det..

1. Orglet spiller kun for de ydende

I 1915 opstod ønsket om at få et orgel i Løvel kirke.

Kirkeejer, baron Pedersdorff på Sødal havde ikke noget imod det, hvis blot han blev holdt skadesfri. I 1916 søger man sognerådet om at afholde udgifter til bælgtræder og organist, og man søger provsten om tilladelse til at opstille et orgel.

Der hentes tilbud hjem: Lokal tømrer vil lave pulpitur for 300 kr. Orgel med fem stemmer 1975 kr. og dertil kom så en svellekasse til 175 kr.

Der var kun sognets beboere til at finansiere, så der blev lavet en liste, hvor der i den højre kolonne stod, hvad man helst skulle yde i otte kvartaler. I en anden kolonne stod der så, hvor meget man ville binde sig for – altså mulighed for at yde efter evne.

Man fik samlet pengene ind, og alle kunne til Gudstjeneste lytte til musikken.

Men der var jo nogen, der slet ikke ønskede at bidrage til orgelmusik i kirken, så ..

Den gruppe blev skrevet på en liste for sig.

Listen er dateret 2.12.1916 og under navnene står der:

”Ønsker nogen af ovennævnte medlemmer orglet spillet ved private lejligheder såsom bryllupper, begravelser ect. skal der af vedkommende forud erlægges en kendelse på 5 kr. for hver gang.”

Kaj Jensen, Løvel har omtalt historien i ”Af støv er du Kommet” (Menighedsrådets Jubilæumsbog fra 2003)

2. Er lyset for alle, eller ?

I ca. 1955 investerede borgerforeningen i Løvel i gadebelysning. Alle var ikke medlem af borgerforeningen, så det var jo faktisk ikke rimeligt, at lyset skulle hjælpe dem tørskoede hjem, når de var ude om aftenen. Den unge købmand var med i Borgerforeningens bestyrelsen og vidste godt, hvor afbryderen sad i den gamle skole. Han vidste også, at en af dem, der blot var nyder af lyset, var til kortspil i forsamlingshuset.

Da denne ikke navngivne person sammen med et par damer forlod forsamlingshuset, slukkede købmanden lyset. Dagen efter beklagede manden sig hos købmanden, som jo selvfølgelig havde et kvikt svar.

Manden betalte for medlemskabet, og han ville så i øvrigt godt med det samme betale for næste år. Sådan gør/gjorde man det i Løvel!

JD

”Tjele på langs” 2016

En præsentation af artikler fra sidste udgave af bogen.

De fleste læsere af ”Tjele på Tværs” har sikkert allerede opdaget, at der endnu en gang er kommet et nyt bind af ”Tjele på Langs” til verden.

Selvom man hver gang tænker, at nu må det vist snart være slut med fortællebare historier fra lokalområdet, bliver man endnu en gang slået af forundring over, hvor meget der fortsat kan berettes fra vores egn. Det der især vækker glæde og forundring er det, at der også er så mange, der med stor fortælleglæde lægger sig i selen for at dele deres historier med os andre.

På samme måde som Nordisk Film A/S på biografens lærred fremfører sloganet: ”We bring stories to live”, kan man roligt sige, at det gør en lokalhistorisk fortællebog som denne sandelig også. På arkivet i Ørum, kan vi se, at der findes masser af materiale, men for at stoffet kan komme i spil og blive til aktiv historie, må det samles og fortælles og frem for alt deles – det er bl.a. det vi gør med Tjele på Langs.

Vi genkender naturligvis straks nogle af de faste leverandører af stof:

Der er **Knud Erik Riisager** der endnu engang formår at sætte den ”lille” lokale historie ind i en større dansk historiesammenhæng. Denne gang

om det lokale tingsted og galgebakke. Der er **Børge Larsen**, der med sine mange forskellige ”skov-fortællinger” får fortalt os om meget af det levede liv, fest og glade dage, der har udspillet sig der. **Hans Engberg** er også en af de faste leverandører af lokalt stof, hvor man kan opleve, at der vist ikke er en hændelse, der er for lille til at

få fortalt sin historie. Blandt kendingene i forfatter-skaren er også **Birthe Dalsgaard**, der endnu engang med et rettidigt greb i gamle lokale folk får fortalt os om udviklingen fra husmandsbrug til fritidslandbrug, mens der endnu er folk, der erindrer disse ting.

Blandt gamle kendinge, må **Jørgen Hagsholm** vist også tælle. Han er deltager med ikke mindre end to fortællinger denne gang, fra den lille fortælling om en merskumpibe forunderlige hjemkomst til en beretning om den gang der var virkeligt gang i det lokale kulturelle teaterliv i vores område. Her bør fortæller-parret **Hans Jakob Bjært-Sørensen og Henning Simonsen** også nævnes, denne gang med en fortælling om udlængsel og hjemve, om at rejse så langt bort som til Argentina og vende hjem igen, hvilket der var overraskende mange fra vores område, der åbenbart gjorde. Sidst men ikke mindst må **Anna Marie Lebech-Sørensen** tælle med blandt de "faste leverandører", hun leverer denne gang 4. del om områdets mange møller og de slægter, der har beboet dem.

Men der er også kommet nye fortællere til, eller skal vi hellere sige, at der bliver sat ny ord på de lokale begivenheder, erindringer om stort og småt, om omsorg og fællesskaber, der alt sammen er med til at binde et område sammen:

Der er **Tove og Peder Skipper**, der som lokalt engagerede borgere med base i Andelskassens afdeling i Vammen var "fødselshjælpere" til en række lokale arrangementer. Der er **Hanna og Richard Ammitz-bøll** der ligeledes gennem en årrække med et stort socialt engagement åbnede deres hjem med aktiviteter for børn. Til denne gruppe af fortællere føjer sig også **Karsten Sørensen** muntre og eftertænksomme strejftog fra en barndom og ungdom med udgangspunkt i Velds Huse og omegn, rig på oplevelser. Meget tyder på, at der måske er mere i vente fra hans hånd.

Magne Juhl er også blandt nye fortællere, hans beretning om jordmødre i og omkring Hammershøj er et eksempel på hvilket detektivarbejde det er at samle og sammenstykke oplysninger fra trykte og utrykte kilder og skabe dem om til en fortælling til glæde for os andre.

Et helt andet erhverv skildres i **Kresten Ejlskov Hansens** fortælling om et lokalt "industrieventyr", nemlig teglproduktionen i engene ved Hammershøj. Dette er ikke bare en fortælling om et erhverv, der bygger på en lang tradition, det er en historie der også skuer fremad og ser nye muligheder for både erhvervet og lokalområdet.

Derudover har det endnu en gang vist sig, at en sene-

re landspolitiker har trådt sine barnesko i vores område: redaktionen er stolte over, at det lykkedes at få **Knud Enggaard** til at berette om sin opvækst og sine oplevelser på vores egen.

Det er klart, at der fra redaktørens side er lagt et stort arbejde for at finde potentielle forfattere og få alle tekster og billeder ind til tiden, men uden fortællelystne fortællere var der ingen bog !

Med dette vil jeg bare ønske jer alle GOD LÆSELYST

Turi Thomsen

Udvandringer fra Tjeleegnen

En oversigt kan nu ses på arkivets hjemmeside

www.tjelearkivet.dk

se: *Lokalområder - Gl. Tjele kommune*

Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening havde i efteråret 2016 besøg af Henning Bender, der holdt foredrag om udvandring fra Tjeleegnen. Henning Bender havde lavet en oversigt over personer fra Tjeleegnen, der var optaget i Politiets udvandrer-database i perioden 1868-1910.

På mødet blev det lovet, at Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv ville sørge for, at listen over udvandrere ville blive tilgængelig på arkivets hjemmeside.

Det er nu lykkedes at få ikke blot listen på nettet, men også at få de oplysninger, der findes om de enkelte personer i databasen, gjort tilgængelige på hjemmesiden. Man behøver altså ikke finde personen i Politiets Udvandrer-databasen, men kan klare det på arkivets hjemmeside. Desværre er oversigten ikke fejlfri. De fejl og mangler, der er i politiets database, vil også være på hjemmesiden.

Det skulle også være sært, om ikke der mangler personer, der er udvandret, men ikke optræder i oversigten. Enten har de ikke været nævnt på den oprindelige liste, eller også er de pågældende ikke rejst ud fra København. Mange udrejste fra Hamburg, andre har måske været i kontakt med agenter, der udfærdigede rejsepapirer, der blev godkendt og registreret andre steder i landet. Desværre findes ikke alle disse registreringer.

Skulle du/I havde kendskab til personer, der er udvandret fra Tjeleegnen, og som ikke er nævnt i oversigten på arkivets hjemmeside, hører vi meget gerne fra jer. Vi vil så forsøge at finde oplysninger om de pågældende og få disse lagt op på hjemmesiden.

Såfremt I selv vil prøve at finde oplysninger om personer, der er udvandret fra andre egne end Tjeleegnen, får I her link til Københavns Politis Udvandrerprotokollerne.

<http://www.udvandrerarkivet.dk/udvandrerprotokollerne/>

Svend Haakon Jensen

Lokal, lokalhistorisk gruppe

Efterårstur på Løvel Søndermark

v/Jonna Bach, Holstebro

Ca. 30 mennesker havde trodset regnvejret og var mødt op, da **Lokalhistorisk gruppe i Løvel** inviterede til udflugt på Løvel Søndermark lørdag d. 8 oktober 2016.

Turen startede på Jordmodervej ved én af de mange tørvemose, der er på Søndermarken.

Mosen ligger på matr 8b Løvel By, og har været omdrejningspunkt for en del historie på den egn.

Jonna Bach, der er født på egnen, fortalte om hvordan det er opdyrket, fra lyng og hede med primitive midler og en masse slid, til små husmandssteder og lidt større landbrug.

Typisk husmandssted på Løvel Søndermark ca 1915, Jordmodervej 1. På billedet ses i midten ejeren Carl Finderup, og til højre hans kone Agnes og hans søster Sine

Tørvegravning i mosen

Tørvegravningen var et vigtigt element for datidens bønder. Helt op til og under 2. verdenskrig er der gravet mange tørv i disse mosehuller og det har været meget vigtigt for bønderne.

Der er 22 små mosehuller på Løvel Søndermark, og der er nok gravet tørv i de fleste.

Oldtiden

I den mose, som udflugten gik til er der blevet gravet tørv endnu længere tilbage. Det er der beviser for på Viborg Museum. De har resterne af en båd i egetræ og flere velbevarede rester af graveredskaber og karskår, som er fundet i den mose. Nogle af disse

ting er fundet af Jens Jakobsen. Han var født i 1914 på et lille husmandssted lige i nærheden af mosen, og har sikkert fundet tingene, da han som stor dreng har hjulpet ved tørvegravningen.

Matriklen hvor mosen ligger er Løvel by matr 8b og tilhører Jordmodervej 1, der dengang var ejet af Carl Jensen Finderup.

Carl Finderups bror Jens Finderup ejede en gård længere ude på Søndermarken, og han har også fundet gamle redskaber i mosen på hans ejendom, matr. 5f. Løvel by.

Disse ting er nu opbevaret på Viborg Museum, de har fået i 2002 af Preben Lützen-Lund.

Ulykken

Sidste gang mosen optræder i historien var en meget tragisk hændelse 4. juni 1945. En måned efter befrielsen skulle Carl Finderups 2 voksne sønner, Sigurd og Åge destruere nogle våben, de som modstandsfolk havde været med til at nedtage under krigen. Én af håndgranaterne eksploderede i hånden på Åge og han var dræbt på stedet.

Fhv. Smedemester Knud Qvist, Vammen var med på turen. Han er født på Løvel Søndermark, Jordmode-vej 4 og han kunne fortælle hvordan han havde hørt eksplosionen og oplevet sine forældres forfærdelse, og kunne berette om den store sorg, der prægede hele egnen i disse dage og lang tid fremover. Han var kun en lille dreng, da ulykken skete, men han kunne tydelig huske dagen.

Knud Qvists bedstefar var før omtalte Jens Finderup.

Efter mødet ved mosen, kørte alle en tur rundt om Søndermarken. Det gav anledning til mange bemærkninger om de små og store gårde, historier og menneskene, der havde virket der.

Knud Qvist, Vammen supplerede med egne oplevelser fra barndommen

Farvel og goddag

Rækkefølgen må være denne, da det sidste er afledt af det første. Ved årets udgang siger vi farvel til **Svend Haakon Jensen og Børge Kronborg**, som i en årrække (14) har fungeret som Arkivledere ved Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv. For begges vedkommende har det været et job med passion og dyb interesse for det lokalhistoriske. Gennem årene har en mængde mennesker aflagt arkivet et besøg og mange kommer der jævnligt. Alle har nydt glæde af den viden, indsigt og velvilje som man er blevet mødt af, når man trådte indenfor. Ingen tvivl om at denne "passen butik", samt en ikke ringe portion lune og humor, er en medvirkende årsag til arkivets popularitet. I har på bedste vis formået at skabe et klima, en atmosfære, som er medvirkende til, at gode frivillige kræfter gerne tager del i arkivarbejdet. Igen noget som i har været bevidste om; - vigtigheden af, at inddrage og delagtiggøre er en væsentlig forudsætning for, at historien bevares og gøres tilgængelig.

Ifølge filosofen George Santayanas så er "De, som ikke kender historien, er dømt til at gentage den". Et udsagn som absolut har sin rigtighed. Vi er mange, som med Børge og Svend Haakons hjælp er blevet bekendt med dele af historien, måske nok for det meste af mindre og lokal art, men ikke mindre gyldigt af den grund. Det hele, stort og småt danner jo samlet et grundlag for den platform, hvorfra vi alle agerer.

Vi håber alle det bedste for jer i tiden fremover, og at i stadigvæk vil hænge på med det lokalhistoriske i det omfang som i nu finder tid og lyst til.

Lytter I efter, kan vi høre der bliver fløjtet til afgang ude på perronen! Kære Svend Haakon og Børge, - Tusind tak for jeres store og fremragende indsats, ikke blot ved Tjelearkivet, men i mange andre sammenhænge. Tusind tak til jeres koner fordi vi måtte gøre brug af jer ved så mange lejligheder.

Vi vender blikket fremad og siger goddag og velkommen til **Jimmy Fisker**, som skal være - ikke den - men **vores** nye arkivleder. Der var 11 ansøgere til den opslåede stilling, og blandt disse var der ganske klar enighed om, at Jimmy Fisker er personen som skal føre arkivet videre. Vi er ikke i tvivl om, at Jimmy kan løfte opgaven og ligeledes sætte sit præg på arkivet. Vi er et stort og engageret persongalleri som glæder os til at bakke op omkring Jimmy, og ser frem til et godt og givende samarbejde, et samarbejde som selvfølgelig også bakkes op af Viborg Museum.

*Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening
Karsten Sørensen*

Lidt om den nye arkivleder

Jimmy Fisker, 67 år er uddannet socialrådgiver og konsulent i Udviklingsledelse.

Jimmy har mere end 30 års erfaring som sagsbehandler og leder i offentlige forvaltninger og har desuden i en kortere årrække arbejdet som selvstændig proces- og udviklingskonsulent og foredragsholder fortrinsvis inden for den offentlige sektor.

Jimmy, der er bosat i Vammen, har en mangeårig interesse for historie og kultur såvel lokalt som i bredere forstand og har bl.a. skrevet teaterstykker og litteratur med baggrund i historiske temaer.

Der var ca. 50 gæster, der tog afsked med Svend Haakon Jensen og Børge Kronborg på Tjelearkivet den 17. jan.

På billedet er det Lene Hove, der på "Tjele På Langs" vegne siger tak til arkivlederne.

En lokalhistorisk guru - Knud Erik Riisager og frue i midten i billedet..

Vor afskedssalut!

Det første, der falder os ind at sige, er TAK. Tak fordi vi fik lov at være med til at bringe arkivet derhen, hvor det er i dag. Tak for den store hjælp vore frivillige hjælpere har givet os og arkivet. Tak til arkivets bestyrelse, Lokalhistorisk Forening og "Tjele på langs"-redaktionen for godt samarbejde. Tak til Viborg Museum, som Lokalhistorisk Arkiv administrativt hører under og her en særlig tak til Lise-Mette for altid at være klar til at hjælpe med både stort og småt.

Sidst men ikke mindst TAK til alle I, der har benyttet jer af arkivet. Tak, fordi vi har fået lov til at hjælpe jer med at finde oplysninger om slægtninge, ejendomme eller lokaliteter. Det har været os begge til stor glæde at være der for jer.

Det er os også en stor glæde, at arkivet har fået meget mere plads til glæde for såvel besøgende som medarbejdere. Nu mangler så bare at få de nye lokaler gjort sammenhængende med de øvrige lokaler, men nu ved vi, at det endelig kommer efter snart halvanden års tovtrækkeri.

Vi vil også gerne have lov til at byde den nye leder af arkivet Jimmi Fisker velkommen. Du kan godt begynde at glæde dig til mange gode oplevelser med de besøgende og de frivillige hjælpere.

Ja, vi nåede at være med til mangt og meget, men ikke alt fik så lykkelig en udgang, som det ovenfor beskrevne. I mange år – ja vi nærmer os vel snart 7 – havde vi et stort ønske om at få opstillet de mange sognesten, der i sin tid stod ved Tjele kommunes rådhus i Ørum.

Sognestenene

var i sin tid en gave til Tjele kommune fra Inge og Christian Tornvig. Trods mange henvendelser til såvel politikere som medarbejdere på Rådhuset, lykkedes det os aldrig at blive klar over, om sognestenen stadig eksisterer eller om de for længst er blevet til skærver og brugt på kommunens veje; men måske har det blot været frygt for at få smudsige fingre, at de implicerede ikke har villet foretage sig noget.

Skulle det være os muligt at komme med endnu et ønske til Viborg kommune, så må det være, at man – helt alvorligt – vil se på fortovet foran arkivet. Vi ved, at der er blevet rettet henvendelse til de rette myndigheder ved kommunen, men intet er sket – endnu. Parkeringspladsen bliver helt som planlagt brugt af lastbiler og busser. Desværre kom en af disse op på fortovet med det resultat, at flere af fliserne blev forskubbet. Så snart arkivet åbner efter endt reovering af lokalerne, vil adgangen til arkivet blive fra det pågældende fortov, hvorfor vi meget gerne ser, at det snarest må blive ordnet. Vi skulle jo nødig opleve, at der skete alvorlige uheld her.

Forhåbentlig betragtes ovenstående ikke som et par gamle nissers sure opstød, men som et ærligt ment forsøg på at få afklaret og gennemført, hvad vi i lang tid har ønsket for arkivet og dets brugere.

TAK alle sammen. Forhåbentlig ses vi på arkivet mange gange i fremtiden.

De bedste hilsener

Børge Kronborg — Svend Haakon Jensen

GENERALFORSAMLING

Onsdag den 22. februar 2017 kl. 19,00

Røddinghus – Meldgårds vej 26, 8830 Tjele.

Dagsorden iflg. Vedtægternes § 5 således:

1. Valg af dirigent og skriftsfører
2. Beretning for året 2016
  - A. Lokalhistorisk Forening - v/Karsten Sørensen
  - B. Bogselskabet - v/Hans Engberg
3. Regnskab 2016
Lokalhistorisk Forening samt Bogselskabet v/Knud Østergaard
4. Arbejdsplan for år 2017
5. Indkomne forslag
6. Budget 2017 og fastlæggelse af kontingent
(Bestyrelsen indstiller kontingentforhøjelse: personligt medlemskab 100 kr./husstand 150 kr.)
7. Valg af bestyrelse, suppleanter og revisorer – jfr. § 8
På valg er: Karsten Sørensen, Birthe Dalsgaard*, Jørgen Dalager og Jytte Bjørn
Bestyrelsessuppleanter: Turi Thomsen* og Bente Stougaard Jensen
Revisorer: Svend Haakon Jensen og Børge Kronborg
Revisorsuppleant: Jan Dalsgaard Johannesen
(* Ønsker ikke genvalg)
8. Eventuelt.

Efter generalforsamling og kaffe

Drengene fra Batum fortæller

om deres fædrene gårde og om livet som barn og ung i halvtredserne og tresserne.

Bystævnet i Batum

Anker Lauritsen, Ernst Madsen, og Eigil Jensen, som alle tre har overtaget ejendomme efter deres forældre.

De to første kan endog følge slægten i flere generationer tilbage, så det naturlige udgangspunkt kan være ”Bystævnet”, men fokus er i endnu højere grad lagt på landbolivet i Batum. Pligter i hjemmet, skolegang og konfirmation.

Det er ikke nødvendigt, men vi vil være glade for forhåndstilmeding. karsten@orummet.dk el. nederskov@dalager.com

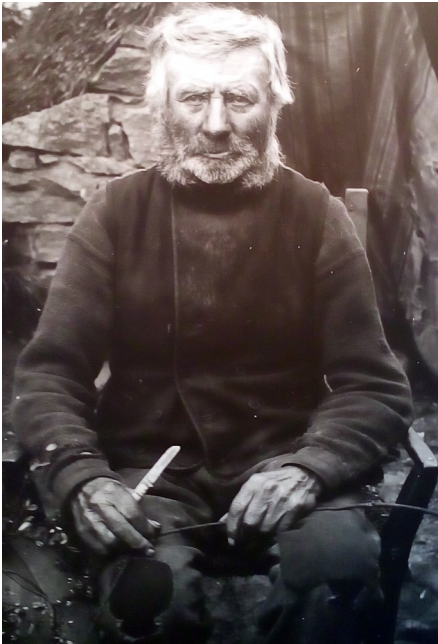
86653164

el.

86699096

Skovtaksator Kristian Lund købte i 1927 Sødal Skov . Kr. Lund døde i 1960 og sønnen Preben Lützu Lund overtog skoven.

Ole Nielsen Mønsted fra Hulbæk, 1812 -? "Hedens Ansigter" Skovgaard Museet. Jan. 2017.

Sødal Hovedgaard 1990

Kontingent

Som alle ved, så er det blevet dyrt at bruge postvæsenet.

Det er også dyrt og besværligt for en lille forening at bruge PBS.

Hjælp os

Vi vil meget gerne, hvis I vil overføre penge til **Konto:** 5966-0005005126

Bestyrelsen foreslår, som det fremgår af dagsorden på side 11, at kontingent fremover bliver : Husstand 150 kr. Enkelt 100 kr.

Mon ikke I kan lave aftale med banken om at betale løbende?

Mere herom i næste nummer.

"Granly" i Batum i halvtredserne. Ernst Madsen fortæller om billedet ved generalforsamlingen i "Røddinghus" d. 22. feb.

Savværket i Sødal Skov, mens der blev produceret "Sødal Huse" i 1960-erne.